

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Історичний факультет

Кафедра спеціальних галузей історичного знання та дидактики історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
роботи

Сергій ОКОВИТИЙ

„25” _____ 2026 р.

ПОГОДЖЕНО
В.о. проректора з
науково-педагогічної

Наталія ГУК

„24” 02 _____ 2026 р.

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Спеціальність – 014.03 Середня освіта (Історія)
(ОП Середня освіта (Історія))

Вчена рада історичного факультету
Протокол № 8 від 27.01.2026 р.
Декан історичного факультету
Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ

„27” 01 _____ 2026 р.

ДНІПРО
2026

Розробники програми:

1. Зимівець Н.В., канд. пед. наук, доц., доц. кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти
2. Фролова Н.В., канд. психол.наук, доц., доц. кафедри педагогічної та вікової психології
3. Чепурко О. О., к. іст. н., доц., доц. кафедри історії України
4. Ходченко О. Є., к. іст. н., доц., доц. кафедри всесвітньої історії
5. Коломоець О. Ю., к. іст. н., доц. кафедри спеціальних галузей історичного знання та дидактики історії
6. Оболонська Е. В., вчитель історії Дніпровського ліцею №28 ДМР, спеціаліст вищої категорії, старший вчитель
7. Підгайний О. С., вчитель історії та правознавства Дніпровської гімназії №84 ДМР, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист

Програма ухвалена на засіданні кафедри спеціальних галузей історичного знання та дидактики історії, протокол №5 від 5 грудня 2025 р.

В. о. завідувачки кафедри спеціальних галузей історичного знання та дидактики історії

Ольга ДЯЧЕНКО

та на засіданні науково-методичної ради історичного факультету, протокол № 3 від 26.01.2026 р.

Голова НМР ІФ

Альберт ВЕНГЕР

1. Загальна частина

Програма атестаційного екзамену відповідає затвердженій освітній програмі Середня освіта (Історія) (затверджено рішенням вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 8 вересня 2022 р., протокол №1).

Атестаційний екзамен визначає сформованість **компетентностей** за ОП:

ЗК03. Здатність відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім.

ЗК04. Здатність до самоперевірки отриманих результатів, турбота про якісне виконання професійних завдань.

СК01. Розуміння засад якості освіти й уміння застосовувати сучасні методики викладання історії та суміжних дисциплін у середній загальноосвітній школі з використанням передових освітніх технологій.

СК03. Знання сучасних теоретичних основ предметної спеціалізації й здатність до застосування системного підходу під час виконання актуальних освітянських завдань.

СК04. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

СК05. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах.

Співвідношення результатів атестаційного екзамену з **програмними результатами**:

Назва програмного результату навчання	Назви освітніх компонентів, що забезпечують програмні результати навчання
ПР01. Відтворювати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і світової цивілізації в цілому.	ОК 2.17 Новітня історія України ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки
ПР02. Володіти ґрунтовними знаннями з вітчизняної та всесвітньої історії, належно використовувати фахову термінологію, ефективно і вільно передавати ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.	ОК 2.17 Новітня історія України ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки
ПР05. З'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовувати положення і висновки про них.	ОК 2.17 Новітня історія України ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки
ПР06. Аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.	ОК 2.17 Новітня історія України ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки
ПР07. Вміти визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин.	ОК 2.17 Новітня історія України ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки
ПР10. Визначати сучасні передові концептуальні та методологічні підходи в галузі професійної діяльності.	ОК 2.1 Психологія ОК 2.2 Педагогіка ОК 2.17 Новітня історія України ОК 2.23 Методика викладання історії

ПР11. Застосовувати сучасні методики викладання, демонструвати розуміння дидактичних понять з методики в контексті викладання основних та суміжних предметів.	ОК 2.23 Методика викладання історії
ПР13. Визначати процедури та критерії оцінювання учнів для діагностування якості освіти, а також організувати навчання з урахуванням рівня засвоєння навчального матеріалу.	ОК 2.1 Психологія ОК 2.2 Педагогіка ОК 2.23 Методика викладання історії
ПР16. Здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.	ОК 2.1 Психологія ОК 2.2 Педагогіка ОК 2.23 Методика викладання історії

До програми атестаційного екзамену ввійшли теми та питання за такими освітніми компонентами:

- ОК 2.1 Психологія.
- ОК 2.2 Педагогіка.
- ОК 2.17 Новітня історія України.
- ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки.
- ОК 2.23 Методика викладання історії.

2. Перелік тем, що виносяться на атестаційний екзамен

ОК 2.1 ПСИХОЛОГІЯ

ТЕМА 1. Предмет, методи, завдання і основні принципи психологічної науки

Психіка і свідомість. Взаємозв'язок психології з іншими науками. Галузі психологічної науки.

ТЕМА 2. Основні етапи становлення психології як науки

Основні психологічні школи і напрямки. Розвиток механізмів психіки. Розвиток психіки в філогенезі. Виникнення і розвиток людської свідомості. Психічні процеси, властивості та стани.

ТЕМА 3. Психічні процеси

Відчуття, сприймання та уявлення людини, як основа її сенсорно –перцептивної організації. Поняття про відчуття. Види, властивості та закономірності відчуттів. Загальна характеристика та властивості сприймання. Види та закономірності сприймання. Уявлення як пізнавальний процес.

ТЕМА 4. Пам'ять та увага людини

Поняття пам'яті та її теорії. Різновиди пам'яті. Пам'ять та організація знань. Індивідуальні особливості пам'яті. Методи дослідження пам'яті. Поняття уваги. Теорії уваги. Основні властивості та види уваги.

ТЕМА 5. Поняття про мислення як вищу психічну функцію людини

Розумові дії та операції мислення. Форми мислення та його різновиди. Методи дослідження мислення. Мова та мовлення. Мова та її функції. Фізіологічні механізми мовної діяльності. Різновиди мовлення.

ТЕМА 6. Психічні властивості

Поняття про темперамент. Теорії та типи темпераменту. Основні властивості темпераменту. Характер та здібності. Структура характеру. Формування характеру. Здібності. Структура здібностей.

ТЕМА 7. Психічні якості

Емоційно-вольова сфера особистості. Теорії емоцій. Аналіз складної вольової дії. Основні вольові властивості особистості та функції волі. Виховування волі.

ТЕМА 8. Проблема особистості в сучасній психології

Поняття про особистість. Структурний аналіз особистості. Концепції особистості.

ТЕМА 9. Психологічна природа активності особистості

Потреба як основа активності особистості. Психологічна концепція потреб. Ієрархія потреб. Мотиваційна сфера особистості. Перемінні мотиваційної сфери. Поняття про спрямованість. Концепція мотивів в сучасній психології.

ТЕМА 10. Діяльність

Поняття про діяльність. Ціль та мотиви діяльності. Структура діяльності. Способи діяльності і процес їх освоєння. Умови формування вмінь та навичок. Різновиди вмінь та навичок.

ТЕМА 11. Групи і колективи

Види груп та їхні функції. Формальні і неформальні групи. Соціально – психологічний клімат в групі. Фактори, що впливають на клімат групи. Спілкування в групі. Розвиток групи в колектив. Керівництво та лідерство.

ОК 2.2 ПЕДАГОГІКА

ТЕМА 1. Педагогіка в системі наук про людину

Педагогіка як наука про виховання людини

Об'єкт, предмет і функції педагогіки. Історія виникнення та розвитку педагогічної думки. Взаємозв'язок педагогіки з іншими науками. Структура науки педагогіки. Методологія та методи педагогічних досліджень.

ТЕМА 2. Проблема розвитку особистості та їх значення для виховання

Поняття про особистість, її розвиток та формування. Роль спадковості, середовища й діяльності в розвитку особистості. Взаємозв'язок зовнішніх і внутрішніх умов розвитку. Внутрішні суперечності як рушійні сили розвитку. Виховання, навчання і розвиток особистості. Вікові особливості психічного та фізичного розвитку особистості.

ТЕМА 3. Теорія виховання

Сутність, зміст процесу виховання. Процес виховання, його структура і рушійні сили. Мета і завдання виховання. Закономірності виховання. Принципи виховання. Основні напрями виховання. Методи виховання. Організаційні форми виховної роботи.

ТЕМА 4. Позакласна виховна робота

Колективні творчі справи. Колективне планування виховної роботи. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання. Формування колективу, його вплив на виховання особистості. Класний керівник. Функції, напрями і форми роботи.

ТЕМА 5. Теорія освіти і навчання

Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток. Зв'язок дидактики з іншими науками. Категорії дидактики. Загальна характеристика змісту освіти. Компетентнісний підхід до змісту освіти. Освітня система в Україні. Стандарти освіти. Навчальні програми та плани. Основні джерела змісту освіти. Структура та організація процесу навчання. Основні функції та компоненти процесу навчання.

ТЕМА 6. Закономірності і принципи навчання.

Принцип науковості. Принцип свідомості та активності учнів. Принцип систематичності та послідовності. Принцип доступності. Зв'язок навчання з життям. Принцип наочності. Принцип міцності знань, умінь та навичок. Принцип індивідуального підходу до учнів. Взаємозв'язок принципів навчання. Вимоги до використання принципів навчання.

ТЕМА 7. Методи навчання та їх класифікація

Бінарний підхід до класифікації методів навчання. Класифікація за метою навчання. Класифікація методів за характером навчально-пізнавальної діяльності учнів. Класифікація

методів по джерелам надання знань. Загальні вимоги щодо оптимального поєднання методів навчання. Засоби навчання.

ТЕМА 8. Сучасні педагогічні технології

Проблемно-розвиваюче навчання. Проблемна ситуація як умова пізнавальної активності учнів. Класифікація методів проблемно-розвиваючого навчання. Способи та умови застосування методів проблемно-розвиваючого навчання. Програмоване навчання. Алгоритмізація навчання. Інтерактивне навчання. Дистанційне навчання.

ТЕМА 9. Форми організації навчання

Організаційні форми навчання. Урок – основна форма організації навчання. Семінарські заняття. Практикуми. Факультативні заняття. Навчальна екскурсія. Додаткові групові, індивідуальні заняття. Домашня навчальна робота учнів. Самостійна робота.

ТЕМА 10. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю учнів

Сутність, закономірності, принципи, функції, види і форми контролю знань, умінь і навичок учнів. Оцінювання успішності учнів. Тестовий (програмований, стандартизований) контроль успішності навчання учнів.

ТЕМА 11. Школознавство

Принципи управління освітою. Структура управління освітою в Україні. Управління загальноосвітнім навчальним закладом. Планування та облік роботи школи. Управлінські органи в школі. Види, форми й методи внутрішкільного контролю.

ТЕМА 12. Сучасний учитель, його діяльність і професійне зростання

Основні функції, ознаки педагогічної діяльності. Компоненти педагогічної діяльності. Професійні знання, уміння, здібності й якості сучасного вчителя. Педагогічна компетентність вчителя. Педагогічне спілкування – основа професійної діяльності вчителя.

ОК 2.17 НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 1. Українська національно-демократична революція (1917–1921 рр.).

Визрівання передумов української революції за часів Першої світової війни. Політичне і соціально-економічне становище в Україні після повалення царизму. Створення та діяльність Української Центральної Ради, її Універсали. Проголошення УНР. Війна Радянської Росії проти УНР 1917 – 1918 рр. Проголошення радянської влади в Україні. Перший Брестський мирний договір та умови його реалізації сторонами. Українська влада і населення в умовах німецько-австрійської окупації. Українська держава П. Скоропадського. Прихід до влади Директорії. В. Винниченко. С. Петлюра. Утворення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР та її результати. Друга українсько-більшовицька війна. Протистояння між УНР, денікінцями й більшовиками. Боротьба з іноземними загарбниками та втрата територій. Повстансько-партизанський рух в Україні. Н. Махно, Н. Григор'єв, командири Холодноярської республіки. Дипломатія національних українських урядів. Політика українських більшовицьких урядів. Х. Раковський. Причини поразки та уроки української революції.

Умови розвитку української культури: політика українських урядів у шкільній і вищій освіті, проведення українізації, активізація діяльності «Просвіти», розвиток української мови. Стан науки і створення Академії наук України. Літературний процес і літературні напрямки. Мистецьке життя. Культурний процес за радянської влади: ліквідація неписьменності, пролетаризація й ідеологізація освіти, атеїстична політика. Боротьба за автокефалію Української православної церкви та церковні розколи.

Тема 2. Україна у міжвоєнний період (1921–1939 рр.). Соціально-економічна й політична криза початку 1920-х рр. Впровадження непу. Голод 1921–1923 рр. Входження УСРР до СРСР. Українізація: форма і зміст. О. Шумський. М. Скрипник. Культурне будівництво. Відмова від непу. Концепція планової економіки. Індустріалізація. Насильницька колективізація. Голодомор 1932–1933 рр. та його наслідки для України. Встановлення сталінського тоталітарного режиму наприкінці 1920-х – упродовж 1930-х рр. Л. Каганович. С. Косіор. Г. Петровський. М. Хрущов. Масові репресії. «Розстріляне відродження».

Політика більшовиків у галузі культури. Підпорядкування освіти і мистецтва радянській ідеології – «соціалістичний реалізм», «русифікація» та боротьба з «українським буржуазним націоналізмом». Реформи у сфері загальної та вищої освіти, їх суперечливий характер, причини і наслідки. Основні здобутки вчених у різних галузях науки. Діяльність Всеукраїнської академії наук. Найвидатніші досягнення митців у літературі, театрі, кіно, музиці та образотворчому мистецтві. Вітчизняна кінематографія. Релігійне життя. П'ятирічка «знищення релігії». Наступ на церкву і самоліквідація УАПЦ. Доля інших церков і репресії серед священнослужителів.

Західноукраїнські землі у міжвоєнний період: особливості соціально-економічного, суспільно-політичного та культурного. Українська еміграція. Зародження та організаційне становлення українського національного руху. Карпатська Русь у контексті міжнародних стосунків. А. Волошин.

Дискримінація українців у сфері освіти. Співпраця західних науковців зі сходом України, НТШ і ВУАН. Основні напрямки в літературі та їх представники. Основні досягнення у сфері мистецтв.

Тема 3. Друга світова війна й Україна. Повоєнна відбудова. Українське суспільство у 1939–1941 рр. Радянсько-німецький альянс і возз'єднання західноукраїнських земель у складі УРСР. Напад Німеччини й оборонні бої 1941–1942 рр. Українське суспільство і радянська влада в умовах війни. Причини тимчасових поразок Червоної Армії. Політика нацистів на окупованих українських територіях. Життя населення в умовах окупації. Рух Опору та його особливості в Україні. Волинська трагедія. Радянські партизани й підпілляники. Формування ОУН та особливості визволення України від німецько-фашистських загарбників (1942–1944 рр.). Дивізія СС «Галичина». Повернення радянської влади й українське суспільство в 1943–1945 рр. Депортація кримських татар. Внесок українського народу в розгром німецько-фашистських агресорів. Україна – один із засновників ООН.

Стан культури та освіти в період окупації українських земель. Знищення архітектурних споруд, вивезення історичних пам'яток. Знищення українських митців нацистами. Релігійна політика окупаційної влади. Евакуація освітніх закладів і наукових установ та їхня робота в тилу. Українські діячі культури на фронті. Патріотична й антинацистська спрямованість мистецтва періоду війни.

Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Відбудова народного господарства. Голод 1946–1947 рр. Політико-ідеологічна ситуація в республіці середини 1940-х – середини 1950-х рр. «Радянізація» західних областей України та реакція українського суспільства. Продовження репресій серед діячів української культури. Боротьба проти «буржуазного націоналізму», «ждановщина». Ідеологізація гуманітарних наук та її наслідки. Боротьба влади проти кібернетики і генетики. Досягнення українських вчених. Розвиток літератури та кінематографу. Досягнення українських митців у літературі, музиці, театрі, кінематографі, образотворчому мистецтві.

Тема 4. Україна в умовах десталінізації (1956 – 1964 рр.). Курс на десталінізацію та його прояви в Україні. Хрущовська «відлига» й українська культура. Нова хвиля «українізації». Активізація громадсько-політичної діяльності інтелігенції. Зародження руху «шістдесятників». Українська робітничо-селянська спілка. Український національний фронт. Діяльність Л. Лук'яненка. Творчість та громадська діяльність В. Симоненка, І. Дзюби, Л. Костенко, І. Драча, Є. Сверстюка, І. Світличного та ін. Освітня реформа 1958 р. та особливості її реалізації в Україні Масштабна кампанія наступу влади на церкву в 1958–1962 рр. Поява дисидентства. Спроби економічних реформ. Політика крутого піднесення сільського господарства у короткий термін. Діяльність раднаргоспів. Піднесення і спад у промисловості й сільському господарстві. Соціальна політика. Причини незавершеності й обмеженості реформ.

Тема 5. Наростання системної кризи тоталітарного ладу в УРСР (середина 1960-х – 1980-ті рр.). Місце України в політичній та економічній системі СРСР. Утвердження політики неосталінізму. Партиїно-господарська діяльність М. Підгорного, П. Шелеста і

В. Щербицького, її наслідки для України. Посилення диктату центру. Поглиблення застійних процесів і явищ у народному господарстві та їх причини. Загострення соціальних проблем. Продовольча програма 1982 р. і реалізація в республіці. Екологічна ситуація. Міграція з українського села. Нагромадження кризових явищ у сфері національних відносин та культури. Політика русифікації всіх сфер життєдіяльності українського суспільства. Формування та діяльність правозахисного руху в Україні. Українська Гельсінська група. Політичні репресії 1970-х – початку 1980-х рр. Громадська діяльність Ю. Литвина, М. Руденка, В. Стуса, О. Тихого, В. Чорновола.

Курс на перебудову: причини, особливості здійснення в Україні. Програма «прискорення». Чорнобильська катастрофа та її наслідки для України. Зрушення в суспільно-політичному житті республіки. «Неформальні» групи та об'єднання. Українська Гельсінська спілка. Народний рух України за перебудову. Спроби політичної реформи. Формування парламентських блоків і фракцій, їх діяльність. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Піднесення національної свідомості українського народу. Студентська революція на граніті. Проголошення нових політичних партій, їх програми та діяльність. Процеси в Комуністичній партії України. Пошук формули оновленої союзної держави та ставлення до цього процесу різних політичних сил України.

Тема 6. Розпад СРСР та шлях до незалежності. Розвиток України у 1990-ті – першій чверті XXI ст. Поглиблення політичної та економічної кризи в суспільстві. Неспроможність перебудови з «верхів». Новоогарьовський процес і Україна. Спроба державного перевороту Державним комітетом з надзвичайного стану 19 – 21 серпня 1991 р. і його провал. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум і президентські вибори в Україні 1 грудня 1991 р. Президент Л.М. Кравчук. Розпад СРСР. Внутрішні та зовнішні чинники розгортання державотворчого процесу. Становлення багатопартійності. Утворення і розвиток Збройних сил незалежної України. Военна доктрина України. Міжнародне визнання незалежної України. Напрями зовнішньої політики. Українсько-російські відносини. Проблема та хід реалізації процесу делімітації кордонів. Участь України в міжнародних організаціях. Прийняття Конституції України. Розвиток фінансової системи. Введення гривні. Забезпечення стабілізації національної валюти та банківської системи. Етнополітичні процеси.

Основні тенденції сучасного культурного процесу. Церковно-релігійне життя. Формування інформаційного простору. Вибори Президента України 1994 та 1999 рр. Основні напрями діяльності Президента Л. Д. Кучми. Вибори Президента України 2004 р. «Помаранчева революція». Пріоритети зовнішньої та внутрішньої діяльності Президента В.А. Ющенка. Відновлення історичної та культурної пам'яті українського народу. Проблеми взаємодії Президента, Верховної Ради та уряду. Основні тенденції культурних процесів в Україні. Стан і проблеми освіти й науки України. Досягнення кінематографа, театру. Формування інформаційного простору. Україна на світовій спортивній арені. Вибори Президента України 2010 р. Революція гідності. Агресія Росії щодо України. Загарбання Криму, Сходу країни. Російсько-українська війна. Реакція українського суспільства і цивілізованого світу на російську агресію.

ОК 2.20 СУЧАСНА ІСТОРІЯ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Тема 1. Підсумки першої світової війни. Версальсько-Вашингтонська система післявоєнного устрою світу. «Чотирнадцять пунктів» Т. В. Вільсона. Комп'єнське перемир'я. Паризька мирна конференція. Репараційне питання. Версальський мирний договір. Мирні договори з союзниками Німеччини в Першій світовій війні. Створення Ліги Націй, статут організації. Система мандатів.

Вашингтонська конференція. Трактат чотирьох держав, договір п'яти держав, договір дев'яти держав. Версальсько-Вашингтонська система, її основні суперечності. Генуезька конференція. Рапалльський договір. Гаазька конференція.

Суперечності між переможцями і переможеними та загострення політичної ситуації в Європі у першій половині 1920-х рр. Рурський конфлікт та його наслідки. План Дауеса. Лозаннська конференція. Локарнська конференція.

Тема 2. Країни Заходу періоду стабілізації та процвітання («проспериті») (1924–1929 рр.). Загальна характеристика розвитку країн Заходу в період стабілізації та процвітання. Головні риси стабілізації економіки та соціальних відносин. Матеріальні передумови промислового піднесення середини 1920-х рр.

Розвиток монополістичного капіталізму. Збільшення концентрації та централізації виробництва та капіталу та посилення могутності корпорацій. Особливості монополізації в провідних країнах світу.

Послаблення соціальних протиріч та класової боротьби в період стабілізації, відновлення відносно соціальної стабільності західного суспільства. Різде послаблення страйкової боротьби. Припинення масових демократичних рухів.

Послаблення регулюючої ролі держави в економіці та регулюванні соціальних відносин. Посилення ідей індивідуалізму. Розробка теорії «індустріальної демократії» як спроба поєднання інтересів робітничого класу та підприємців у західних країнах. Посилення реформістських тенденцій у міжнародному робітничому русі в умовах стабілізації. Прояви нетривкості стабілізації 20-х рр. XX ст.

Тема 3. Економічна криза 1929–1933 рр. та її соціально-політичні наслідки. Передумови світової економічної кризи 1929–1933 рр. Особливості економічної кризи 1929–1933 р. Пошуки шляхів виходу з кризи. Різде посилення ролі держави в економіці та соціальних відносинах як загальна риса пошуків шляхів виходу з кризи. Д. М. Кейнс та його теорія, спрямована на посилення ролі держави. Головні моделі державного регулювання. Ліберально-буржуазний або соціал-демократичний реформізм. Тоталітарна модель державного регулювання. Радикально-демократичний варіант державного регулювання. Наслідки світової економічної кризи 1929–1933 рр.

Тема 4. Німецький нацизм та італійський фашизм. Значення воєнної поразки Німеччини у Першій світовій війні для подальшого розвитку країни. Прийняття Веймарської конституції, її зміст.

Зародження нацистського руху в Німеччині. А. Гітлер. Програма «25 пунктів». Спроба «пивного путчу» в 1923 р. Німеччина в роки світової економічної кризи 1929–1933 рр. Загострення економічної ситуації, репараційна проблема. Поляризація політичних сил в країні. Зростання нацистської небезпеки. Провал спроб КПН створити єдиний робітничий фронт. Прихід нацистів до влади. Нацистська диктатура в Німеччині (1933–1939 рр.). Ідеологічна, політична, військова організація нацистів. Соціально-політична суть та соціальна база нацизму. Причини перемоги нацизму в Німеччині. Перші кроки Гітлера при владі. Соціальна політика, фашизація та мілітаризація внутрішнього життя країни, націонал-соціалістське перевиховання суспільства. Початок підготовки Німеччини до війни.

Зародження фашизму в Італії, його ідеологія. Прихід італійських фашистів до влади (1923 р.). Діяльність Б. Муссоліні. Вплив італійського фашизму на виникнення німецького нацизму. Окупація Італією Ефіопії, Албанії, участь фашистської Італії у Громадянській війні в Іспанії (1936–1939 рр.).

Формування військово-політичного союзу Берлін–Рим–Токіо.

Тема 5. «Новий курс» Ф. Рузвельта в США. Стабілізація капіталізму в США. Політика урядів Гардінга та Куліджа. Панування в державній політиці принципу «твердого індивідуалізму». Прихід до влади уряду Гувера.

Початок в США економічної кризи 1929–1933 рр. Вимушений відхід від «твердого індивідуалізму» і поступове запровадження етатизму. Наростання кризи і перетворення її у «велику депресію» початку 1930-х рр.

Президентські вибори 1932 р. та прихід до влади уряду Ф. Рузвельта. «Новий курс» Рузвельта – початок «нової ери» розвитку американського капіталізму. Наступ справа на «новий курс». Перемога Рузвельта на виборах 1936 р. Продовження політики «нового курсу» у післякризовий період. Закон Вагнера.

Тема 6. Народний фронт у Франції. Франція під час світової економічної кризи, особливості розвитку кризи в країні. Посилення фашистських сил та зростання фашистської загрози в країні. Фашистський путч 1934 р. та його провал. Створення єдиного Народного фронту. Програма Народного фронту.

Парламентські вибори 1936 р. та перемога Народного фронту. Політика уряду Л. Блюма. Діяльність Народного фронту. Початок у Франції нової економічної кризи. Мюнхенська політика правлячих кіл. Розкол Народного фронту. Значення заходів Народного фронту для подальшого розвитку Франції.

Тема 7. Міжнародні відносини напередодні Другої світової війни. Причини загострення міжнародних відносин у 1930-х рр. Утворення гасла військової небезпеки в центрі Європи. Ліга Націй і зростання військової загрози. Експансія фашистських держав та політика умиротворення агресора. Руйнація системи колективної безпеки в Європі.

Аншлюс Німеччиною Австрії. Мюнхенська угода 1938 р. та її наслідки. Розчленування Чехословаччини. Початок підготовки Німеччини до розв'язання світової війни. Англо-франко-радянські переговори 1939 р. та їх зрив.

Радянсько-німецький пакт 1939 р. про ненапад та його сучасні оцінки.

Тема 8. Друга світова війна. Характер війни. Її періодизація. Напад нацистської Німеччини на Польщу. Початок «Дивної війни» та поразка Польської держави. Радянсько-німецький договір про дружбу і кордони. Воєнні дії німецьких збройних сил проти норвезьких та британських військ, загарбання Норвегії. Напад Німеччини на Францію, Бельгію, Голландію та Люксембург. Капітуляція Франції, умови Комп'єнської угоди. «Битва за Англію». Агресія Німеччини на Балканах.

Воєнні дії в Африці. Завершення створення Німеччиною воєнної коаліції, Берлінський пакт. Приєднання до нього Угорщини, Румунії та Болгарії. Фашистський «новий» порядок в Європі. Виникнення руху Опору.

Напад нацистської Німеччини на СРСР. Розвиток союзницьких відносин СРСР з Англією та США. Антигітлерівська коаліція.

Напад Японії на Перл-Харбор, вступ США у Другу світову війну. Початок війни на Тихому океані. Воєнні дії на Тихому океані. Вирішальна перемога воєнно-морських сил США над японським флотом біля атолу Мідуей. Перемога американських військ на о. Гуадалканал. Зміна співвідношення сил на Тихому океані на користь США.

Воєнні дії в Північній Африці, битва при Ель-Аламейні. Завершення бойових дій в Північній Африці, поразка німецько-італійських військ. Висадка англо-американських військ у Сицилії та на Апеннінах.

Сталінградська битва та її історичне значення. Перемога радянських військ на Орловсько-Курській дузі. Перемоги радянських військ у 1944 р. та їх міжнародне значення. Відкриття західними союзниками другого фронту в Європі. Воєнні дії у Франції.

Початок розвалу гітлерівського блоку. Крах італійського фашизму. Капітуляція Італії. Республіка Сало. Воєнні дії в Італії. Розпад гітлерівського блоку. Визволення Франції. Події в Бельгії та Голландії. Визвольна боротьба у Східній та Південно-Східній Європі на заключному етапі війни. Битва в Арденах. Воєнні дії на заключному етапі війни в Європі. Берлінська операція. Просування військ західних союзників по Німеччині. Беззастережна капітуляція фашистської Німеччини.

Конференції країн-учасниць антигітлерівської коаліції. Московська конференція міністрів закордонних справ. Тегеранська конференція. Кримська (Ялтинська) конференція. Потсдамська конференція.

Тихоокеанський театр війни на заключному етапі. Національно-визвольний рух у Східній та Південно-Східній Азії. Хід воєнних операцій. Застосування Сполученими Штатами Америки атомної зброї проти Японії. Вступ СРСР у війну проти Японії, воєнні операції. Беззастережна капітуляція Японії. Закінчення Другої світової війни. Наслідки Другої світової війни.

Тема 9. Сполучені Штати Америки після Другої світової війни. Зміни в світових позиціях і ролі США після Другої світової війни. Початок «холодної війни» в міжнародних

відносинах і зовнішня політика США. Посилення консервативних тенденцій у внутрішньополітичному житті США після закінчення Другої світової війни. Початок Холодної війни. Маккартизм. Г. Трумен. Д. Ейзенхауер.

Зовнішня політика США в період президентства Дж. Кеннеді. Доктрина «гнучкого реагування». Політика «наведення мостів». «Союз заради прогресу». Карибська криза. Зовнішньополітичний курс адміністрації Л. Джонсона. Вступ США у війну в Індокитаї.

Внутрішньополітична програма президента Дж. Кеннеді. «Нові рубежі». Новий етап НТР і американське суспільство. Соціально-економічні заходи адміністрації Дж. Кеннеді. Програма «Великого суспільства» і соціально-економічна політика адміністрації Л. Джонсона. Вибори 1968 р.

Зовнішня політика адміністрацій Дж. Ніксона і Дж. Форда. Радянсько-американські відносини в 1968–1976 рр.: від Холодної війни до розрядки міжнародної напруги. Припинення війни у В'єтнамі. Початок погіршення у відносинах СРСР-США в середині 1970-х рр.

Внутрішньополітичний курс адміністрації Дж. Картера. Неоконсервативна хвиля. Виборча кампанія 1980 р. Соціально-економічна та міжнародна політика адміністрації Р. Рейгана. «Рейганоміка». Виборчі кампанії 1984 і 1988 рр.

Особливості внутрішньої політики адміністрації Дж. Буша-старшого. Виборча кампанія 1992 р. «Революція 1992 року» В. Клінтона. Внутрішня та зовнішня політика США на початку XXI ст. Дж. Буш-молодший. Б. Обама. Д. Трамп.

Тема 10. Великобританія після Другої світової війни. Економічне і політичне становище Великобританії після Другої світової війни. Третій лейбористський уряд. Внутрішня політика лейбористів. Соціально-економічні заходи лейбористського уряду. Економічний розвиток Великобританії. Нові явища в економіці країни. Четвертий лейбористський уряд, його внутрішня і зовнішня політика.

Повернення до влади консерваторів, їх внутрішня і зовнішня політика. Розвиток науково-технічної революції, її наслідки. Становище Великобританії на світовому ринку.

Вибори 1964 р. і повернення до влади лейбористської партії. Економічне становище Великобританії у другій половині 1960-х рр. і економічна політика лейбористського уряду. Подальше посилення концентрації капіталу і виробництва. Політика «цін і доходів».

Вибори 1970 р., повернення до влади консерваторів. Закон «Про відносини в промисловості». Зростання цін і безробіття.

Боротьба всередині лейбористської партії. Перемога лейбористів на виборах 1974 р. Їх внутрішня політика. Прихід до влади консерваторів. Політика консервативного уряду М. Тетчер. «Неоконсерватизм».

Особливості внутрішнього і зовнішнього становища Великобританії на сучасному етапі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Еволюція лейборизму. Е. Блер. Політика кабінетів консерваторів з 2010 р. Д. Камерон, Т. Мей. Б. Джонсон.

Тема 11. Французька Республіка в повоєнний час. Політичне і соціально-економічне становище Франції після Другої світової війни. Зміни в позиціях Франції на світовій арені. Початок розпаду французької колоніальної імперії. «Тимчасовий режим».

Четверта республіка. Конституція Четвертої республіки. Політична боротьба в роки Четвертої республіки. Розпад французької колоніальної імперії. Війна в Алжирі. Падіння Четвертої республіки. Встановлення режиму «особистої влади».

П'ята республіка. Конституція П'ятої республіки. Зовнішня і внутрішня політика Ш. де Голля. Криза П'ятої республіки і масові молодіжні виступи. Відставка де Голля. Прихід до влади Ж. Помпиду.

Внутрішньополітичне життя і зовнішня політика Франції в 1970–1980-х рр. Президентські вибори 1981 і 1988 рр. Особливості політичних підходів президентів Жіскара д'Естена і Ф. Міттерана.

Політика «співіснування» у 1980–1990-х рр. Ж. Ширак. Сучасне політичне життя і зовнішня політика Франції. Соціально-економічне становище Франції на початку ХХІ ст. Н. Саркозі. Ф. Оланд, Е. Макрон.

Тема 12. Федеративна Республіка Німеччина. Політичні, економічні і духовні наслідки краху гітлеризму для німецького народу. Рішення Потсдамської конференції з німецького питання. Розкол Німеччини. Утворення ФРН і НДР. Уряд К. Аденауера. Особливості економічного розвитку ФРН і доктрина «соціального ринкового господарства». Відставка Аденауера. Надзвичайне законодавство. Утворення «великої коаліції».

Вибори до бундестагу 1969 р. і утворення «малої коаліції». Зовнішня і внутрішня політика ФРН. «Східна політика» уряду В. Брандта. Парламентські вибори 1983 р. і прихід до влади правочентристської коаліції канцлера Г. Коля. Зовнішня політика і соціально-економічний розвиток ФРН у 1980-х рр.

Утворення об'єднаної Німеччини. Особливості входження території колишньої НДР до єдиної Німеччини. Сучасне політичне життя і зовнішня політика ФРН. Політика «середнього шляху» Г. Шредера. Політика коаліційних урядів на початку XXI ст. А. Меркель.

Тема 13. Італія після другої світової війни. Політичне становище Італії після звільнення від фашизму. Формування нової партійно-політичної системи. Проголошення республіки. Особливості італійської республіканської конституції.

Криза лівого крила політичних сил в Італії. Однопартійний уряд А. де Гаспері. Парламентські вибори 1948 р. Утвердження ХДП як найбільш впливової партії країни. Політичне життя Італії в 1950–1960-х рр. Назрівання кризи «лівоцентризму» наприкінці 1960-х рр. Внутрішньополітичне становище Італії в середині 1970-х рр. Дострокові парламентські вибори 1976 р. Політика «національної солідарності». Дострокові парламентські вибори 1979 р. Дострокові парламентські вибори 1983 р. Урядова коаліція п'яти партій. Кабінет Б. Краксі. Повернення до влади християнських демократів. Самореформування ІКП та її перейменування. Зміни в політичній системі Італії наприкінці XX ст. Особливості політичне життя і міжнародні позиції Італії. Особливості політичного життя Італії на початку XXI ст.

ОК 2.23 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

Тема 1. Методика викладання історії як наука та навчальна дисципліна. Поняття методики викладання. Предмет і об'єкт, мета, завдання методики викладання історії. Зародження і розвиток методики викладання історії.

Тема 2. Система шкільної історичної освіти. Формування історичних знань. Структура історичних знань. Історична свідомість, її компоненти. Розвиток системи шкільної історичної освіти в Україні. Структура, принципи формування шкільного курсу історії.

Тема 3. Державні освітні стандарти загальної середньої освіти. Освітні програми, навчальні програми, навчальні плани з історії. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Державний стандарт базової середньої освіти. Типові освітні програми. Модельні навчальні програми. Типові навчальні плани з історії.

Тема 4. Календарно-тематичне планування з історії. Календарно-тематичний план: функції, складові, особливості використання. Варіанти календарно-тематичних планів.

Тема 5. Традиційні та інноваційні педагогічні технології у викладанні історії. Класно-урочна система та її модифікації. Класифікації педагогічних технологій. Застосування кейс-технологій, таксономії Блума, технологій фасилітації у викладанні історії.

Тема 6. Інтегроване навчання. Методи міжкурсової, міжпредметної інтеграції. Теоретичні основи інтеграції. Види і рівні інтеграції. Бінарні заняття, предметно-мовне навчання (CLIL), STEAM на уроках історії.

Тема 7. Типологія уроків історії. Основні типи уроків історії. Поділ уроків за змістом і за методом проведення. Нестандартні уроки (ділові ігри, дебати, «занурення», театралізовані уроки, конференції, семінари).

Тема 8. Структура уроку історії. Елементи (етапи) уроків різних типів, їх послідовність і зв'язки між собою. Актуалізація знань, мотивація навчальної діяльності, сприйняття і усвідомлення учнями нового матеріалу, узагальнення і систематизація знань, підбиття підсумків уроку, повідомлення домашнього завдання. Особливості формування і

перевірки навичок і вмінь. Особливості структури комбінованих, інтегрованих, нестандартних уроків.

Тема 9. Підходи до проектування уроку історії. Стратегія, алгоритм, принципи проектування. Формулювання навчальних цілей. Компетентісний підхід до проектування уроку.

Тема 10. Дизайн уроку історії. Принципи та основні характеристики універсального дизайну. Використання теорії множинного інтелекту. Нейропсихологічний підхід у навчанні історії.

Тема 11. Вербальні методи викладання історії. Слово вчителя на уроці: види, функції. Техніка мовлення вчителя. Методики бесіди. Виклад учителя і конспектування.

Тема 12. Наочні методи викладання історії. Класифікація засобів наочності. Зв'язок вербальних та наочних методів. Записи і малюнки на дошці. Методики роботи з картами, малюнками, аплікаціями, схемами, таблицями, діаграмами, творами живопису, відеоматеріалами. Інноваційні засоби наочності: стрічки часу, інфографіка, мультимедійні презентації.

Тема 13. Робота з джерелами інформації. Шкільний підручник з історії. Структура та функції підручника історії. Прийоми роботи із підручником. Характеристики електронних підручників. Методики роботи з текстовими джерелами, матеріальними пам'ятками, фотодокументами, фольклором, усними свідченнями.

Тема 14. Методики закріплення та повторення. Функції повторення. Закономірності забування та повторення. Принципи, види, способи повторення. Гейміфікація повторення і закріплення знань. Активне відтворення, система Лейтнера.

Тема 15. Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання з історії. Особливості і принципи формуального оцінювання. Поточне і підсумкове оцінювання. Техніки оцінювання, ігрові та групові прийоми. Правила складання завдань для підсумкового оцінювання з історії.

Тема 16. Позакласна робота з історії. Класифікація позакласної роботи з історії за джерелами пізнання, охопленням кількості учнів, тривалістю. Функції позакласної роботи з історії. Форми позакласної роботи з історії: позакласне читання, екскурсії, історичні гуртки і товариства, учнівські проекти.

Тема 17. Виховна робота під час навчання історії. Види виховання. Принципи і зміст виховання, виховні досягнення учнів. Національно-патріотичне виховання під час навчання історії. Виховні заходи (виставки, масові свята, етичні бесіди, зустрічі з відомими людьми, тематичні лінійки).

Тема 18. Індивідуальна робота з історії. Індивідуалізація, диференціація, персоналізація навчання. Індивідуалізація за допомогою цифрових технологій (SAMR). Особливості застосування диференціації для різних груп учнів.

3. Структура білету

Кожний варіант атестаційного екзамену містить 50 тестових завдань, зміст яких стає відомим здобувачеві вищої освіти лише при отриманні варіанту іспиту. Всі питання подані у формі обрання однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, проти якої здобувач вищої освіти має зробити відповідну позначку.

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту АЕ може набувати одного з двох значень:

максимального значення	2 бали у разі правильної відповіді,
мінімального значення	0 балів у разі неправильної відповіді.

Розподіл питань у кожному варіанті за формою завдань

Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті	Кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за весь іспит
Питання на обрання вірної відповіді	50	2	$50 * 2 = 100$

Тестові завдання у білеті формуються із таким співвідношенням:

Освітній компонент	Кількість завдань
ОК 2.1 Психологія	10
ОК 2.2 Педагогіка	10
ОК 2.17 Новітня історія України	10
ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки	10
ОК 2.23 Методика викладання історії	10

4. Критерії оцінювання

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90-100	Відмінно/ Excellent	Відмінне виконання, надано 90-100% правильних відповідей
82-89	Добре/ Good	Виконання вище середнього рівня, надано 82-89% правильних відповідей
75-81		В цілому вірне виконання, надано 75-81% правильних відповідей
64-74	Задовільно/ Satisfactory	Непогане виконання, надано 64-74% правильних відповідей
60-63		Виконання задовольняє мінімальним критеріям, надано 60-63% правильних відповідей
0-59	Незадовільно/ Fail	Виконання не задовольняє мінімальним критеріям, надано менше 60% правильних відповідей

5. Список рекомендованої літератури

ОК 2.1 Психологія

1. Загальна психологія: підручник / за загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 1. Київ: Видавництво Людмила, 2025. 568 с.
2. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія. Навчальний посібник, Університетська книга, 2023. 352с.
3. Педагогічна психологія: навч. посіб. / Р. А.Калениченко. – Київ : КНУБА, 2023. – 196 с.
4. Поясок Т. Б. Загальна психологія: навчальний посібник / Т.Б. Поясок, О.І. Беспарточна, О.В. Квасник, В.В. Шаполова. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2023. – 512 с.
5. Савчин, М. Загальна психологія: Київ, Україна: Академія. 2024 . 456 с.
6. Скрипченко, О. В., Долинська, Л. В., Огороднійчук, З. В., Рябченко, Т. М., & Коваленко, Н. І. Загальна психологія: Підручник. Львів, Україна: Каравела. 2024. 480 с.

ОК 2.2 Педагогіка

1. Аненкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Русол В. М. Педагогіка : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2020. 567 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2016. 616 с.
3. Джаман Т. В. Історія педагогіки України : навчальний посібник. Львів : Новий світ-2000, 2018 (перевидання 2020). 288 с.
4. Задорожна-Княгицька Л. В. Історія педагогіки : навч. посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 308 с.
5. Михалюк А. М. Педагогіка: інтерактивний контент. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавництво «Каравела», 2023. 244 с.
6. Назаренко О. М. Педагогіка : навчальний посібник. Одеса : Фенікс, 2022. 164 с.
7. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І. Педагогіка : навчальний посібник. Кременчук : Видавництво «НОВАБУК», 2024. 208 с.

ОК 2.17 Новітня історія України

1. *Бойко О. Д.* Новітня історія України 2014–2019 рр. Київ: Академія, 2020. 160 с.
2. *Віднянський С., Мартинов, А.* Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 264 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Vidnianskyi_S/Rosiisko-ukrainska_viina_ta_mizhnarodne_spivtovarystvo
3. *Віднянський С., Мартинов, А.* Війна Росії проти України та міжнародне співтовариство. Київ: Парлам. вид-во, 2023. 336 с.
4. *Головко В., Якубова Л.* Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с.
5. *Головко В.* Вторгнення. 2022. Широкомасштабна агресія Росії проти України. Київ: Інститут історії України, 2023. 602 с.
6. *Грицак Я.* Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 516 с.
7. *Даниленко В., Крупина В., Кульчицький С., Лисенко О., Стяжкіна О., Якубова Л.* Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021.
8. *Єфіменко Г., Кульчицький С., Пиріг Р., Скальський В., Якубова Л.* Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с.
9. *Кульчицький С.* Новітня історія України (1953–2023). Київ: Арії, 2024. 576 с.
10. *Кульчицький С.* Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Київ, 2013. Т. 1-3.
11. Нариси новітньої історії України, 1991–2021; зб. ст. / ред. М. Мінаков, Г. Касьянов та М. Роджанські. Київ : Laugus, 2021. 344 с.
12. *Якубова, Л.* До свободи крізь вогонь: Україна проти рашизму. Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2023. 432 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Yakubova_Larysa/Do_svobody_kriz_vohon_Ukraina_proty_rashyzmu

Інформаційні ресурси:

1. Інтернет-ресурси Інституту історії України. Доступно на: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB>
2. «Енциклопедія України в Інтернеті» (The Internet Encyclopedia of Ukraine). Доступно на: www.encyclopediaofukraine.com/
3. Інтернет-ресурси Національної бібліотеки України ім. В.Вернадського. Доступно на: <http://nbuv.gov.ua/>

ОК 2.20 Сучасна історія Західної Європи та Північної Америки

1. Баран З., Кипаренко Г., Мовчан С., Швагуляк М. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки. 1918–1945 рр. За ред. М. Швагуляка. Львів: Афіша, 2008.
2. Джадт Т. Після війни. Історія Європи від 1945 р. Київ, 2020.
3. Історія міжнародних відносин : навчально-методичний посібник / уклад.: І. М. Коваль, Ю. І. Майстренко. Одеса : Астропринт, 2024. 132 с.
4. Павлюк В. В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918 – 1945 рр.). ЛА «Піраміда», 2010. 284 с.
5. Кудряченко А. І., Мартинов А. Ю. Глобальні виміри зовнішньої політики Німеччини (2005-2021 рр.). Київ, 2022. 560 с.
6. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 – початок ХХІ ст.). За ред. М. Швагуляка. Л.: «Тріада плюс», 2011. 700 с.
7. Терещенко Т. В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918–1945 рр.) : навчальний посібник. Черкаси, 2025. 248 с.
8. Keylor W. R. The Twentieth-Century World and Beyond. Oxford, 2022. 660 p.
9. Westad O. A. The Cold War: A World History. 2021. 720 p.

ОК 2.23 Методика викладання історії

1. Кінд-Войтюк Н.В., Ходаковська Т.В., Приймак В. О. Використання інноваційних технологій і застосунків у викладанні предметів громадянської та історичної галузі. Методичні рекомендації. Луцьк: Вежа, 2024, 100 с.
2. Мороз П. В., Мороз І. В. Практика інтегрованого навчання учнів історії у 5-6 класах : методичні рекомендації. [Електронне видання]. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 123 с.
3. Пижик А. М., Черевичний Г. С. Методика викладання історії в школі: навчально-методичні матеріали для студентів історичного факультету. Навчальний посібник. К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2020. 112 с.
4. Пометун О. І., Гупан Н. М., Власов В. С. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : методичний посібник. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с.
5. Практичні заняття з історії в основній школі : методичний посібник / О. І. Пометун, Н. М. Гупан. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 160 с.
6. Проектне навчання в історичній освіті : методичні рекомендації / В. Долід, П. Долганов. Рівне : РОІППО, 2023. 83 с.
7. Elmersjö H. A., Zanazanian P. Teachers and the Epistemology of History. Palgrave Macmillan, 2024. 378 p. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/92315/1/978-3-031-58056-7.pdf>
8. Knowing History in Schools. Powerful knowledge and the powers of knowledge. UCL Press, 2021. 286 p. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/51810/9781787357303.pdf>
9. Re-imagining the Teaching of European History. Routledge, 2023. 247 p. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/59800/9781000840735.pdf>
10. Teaching history to face the world today: Socially-conscious approaches, activity proposals and historical thinking competencies. Peter Lang, 2023. 270 p. URL: https://www.peterlang.com/free_download?document_id=1322931&product_form=ebook&publication_type=pdf
11. Why History Education? Wochenschau Verlag, 2024. 442 p. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/104358/9783756615988.pdf>